

Kultur för alla – gäller det mig?

En kritisk reflektion över
tre kulturplaner

Marianne Öberg Tuleus
Marianne.oberg-tuleus@oru.se
Örebro universitet
2014-03-05

Föreläsningens disposition

”Kultur för alla” och

- det nationella sammanhanget och regionala kulturplaner
- Kulturtingets tema: Samverkan för inflytande, delaktighet och tillgänglighet
- det vetenskapliga sammanhanget
- Mångfaldsdiskursen, Åldersdiskursen, Jämlikhetsdiskursen och Samhälls-sammanhangsdiskursen

Det nationella sammanhanget och regionala kulturplaner

- **Nationella kulturpolitiska mål (2009):**
Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.
- **Kultursamverkansmodellen (2011):**
Kultursamverkansmodellen ska – precis som tidigare – ge befolkningen i landet möjlighet att ta del av ett varierat kulturutbud präglad av förnyelse och kvalitet. Den kulturella infrastrukturen och regionala mångfalden ska främjas och kulturskapare i hela landet ska kunna utveckla sitt konstnärskap.
- **Regionala kulturplaner (successivt sedan 2011):**
Kulturrådet beslutar, efter samråd med övriga berörda myndigheter och med utgångspunkt i kulturplanerna, om nivån på bidragen till respektive landsting/region. Det innebär att regeringen inte pekar ut institutioner och verksamheter utan lämnar över besluten till region/landsting.

Tre regionala kulturplaner – Sörmland, Västmanland & Örebro läns landsting

- Alla, oavsett religion, etnicitet, sexuell läggning eller kön och ”olika åldersgrupper, nationaliteter och målgrupper” (Sörmland, s 41)
- Alla, oavsett var man bor, kulturform eller individuella olikheter och ”grupper och kulturer som i dag inte kommer till uttryck i kulturlivet” (Västmanland, s 11)
- Alla, oavsett kön, klass, ålder eller ursprung och ”främst barn och unga, människor med funktionshinder och människor med olika etnisk bakgrund” (Örebro, s 28)

Kulturtingets tema: Samverkan för inflytande, delaktighet och tillgänglighet

- *Allas inflytande ska öka*, men särskilt:
Ungas; brukares och regioners
- *Allas delaktighet ska bli större*, men särskilt: Olika grupper, framför allt barn och unga, men även personer med funktionsnedsättning(ar)
- *Allas tillgänglighet ska bli bättre*, men särskilt: Barn, funktionshindrade, nya målgrupper

Det vetenskapliga sammanhanget och att kritiskt reflektera

- 2000-talet: en tid av ”erkännande”
- ”kultur” blir allt mer lika/enhetlig (sameness) och ”kultur” blir en fråga om identitet (difference) (Appiah 2005)
- ”Ett kulturliv för alla” inkluderar både en enhetlig grupp ”alla” (alla som självklart förväntas ha tillgänglighet och känna delaktighet) och ”de andra” (barn med särskilda behov, människor med funktionshinder/funktionsnedsättning(ar), människor med olika etnisk/utländsk bakgrund), hela länet).

Kultur för alla

- Mångfaldsdiskursen eller "ett mångkulturellt samhälle"
- Åldersdiskursen eller "barn, unga och kanske äldre"
- Jämlikhetsdiskursen eller "jämställdhet mellan könen"
- Samhälls-sammanhangs-diskursen eller "relationen mellan ut/bildning, arbete och kultur"

Mångfaldsdiskursen eller ”ett mångkulturellt samhälle”

- Mångfald finns!
- Mångfald är bra!
- Mångfald ska göras synligt!
- Mångfald och tillgänglighet; mångfald och jämställdhet; mångfald och samverkan

Åldersdiskursen eller ”barn, unga och (kanske) äldre”

- Barn och unga är en prioriterad grupp
- Målgrupp äldre
- Och (unga) vuxna?

Jämlikhetsdiskursen eller ”jämställdhet mellan könen”

- Jämställdhet ska råda!
- Jämställdhet är inte så lätt – det finns brister!
- Jämställdhet handlar om policyarbete!
- Jämställdhet som en av flera viktiga frågor .... – mångfald, tillgänglighet och *jämställdhet*; samhällsplanering, integration, *jämställdhet*, hälsa, regional utveckling, och natur- och miljövard

Samhälls-sammanhangs-diskursen eller ”relationen mellan ut/bildning, arbete och kultur”

- Samhälls-sammanhang är historiskt förankrade.
- Samhälls-sammanhang har med kulturarv att göra.
- Samhälls-sammanhang präglas av influenser från många kulturer.

- Och makt?

Kultur som ett gott liv

- Sameness: "alla" som enhetlighet (vad vi är överens om)
- Difference: "alla" som skillnad (olika språk, intressen ...)
- För det första: vi måste erkänna skillnad
- För det andra: vi måste aktivt ta oss an olikheter som formas och omformas inom ramen för det gemensamma
- För det tredje: vi måste anta den utmaning som morfemet sam- ställer: att möta den Andra